

Landanalys pressfrihetsindex 2024 Europa och Centralasien

Europa och Centralasien: Toxisk påverkan från Kreml når EU

I **Östra Europa** och **Centralasien** har pressfriheten försämrats. Medier används för att sprida desinformationskampanjer.

I **Ryssland** (162) fortsätter korståget mot oberoende journalistik. Fler än 1 500 journalister har flytt utomlands sedan den fullskaliga invasionen av **Ukraina** inleddes. Rysslands uppgång med två platser i 2024 års pressfrihetsindex, beror på andra länders nedgång. Rysslands globala poäng sjunker, vilket beror på att listan över antalet journalister och medier som stämplas som ”utländska agenter” eller ”icke önskvärda” ständigt blir längre och godtyckliga fängslanden av journalister fortsätter.

De två länder som konkurrerar om regionens lägsta placering är **Belarus** (167:e), vars regering förföljer journalister under förevändning att bekämpa ”extremism”, och **Turkmenistan** (175:e), vars president har obegränsad makt och förbjuder all oberoende rapportering.

Bland de länder som har tappat stort finns **Georgien** (103:e), som fallit 26 placeringar. Det styrande partiet fortsätter att polarisera samhället och knyta tätare band till **Moskva**. Landet för en politik som blir alltmer fientlig mot pressfriheten.

Azerbajdzjan (164:e) har också tappat mark. Den politiska indikatorn faller mest. Det beror på att oberoende journalister fängslats inför presidentvalet, ett sätt för president **Ilham Aliyev** att säkra sin dynasti.

En av överraskningarna i indexet är att **Ukraina** (61: a) klättrade 18 placeringar tack vare förbättringar både när det gäller säkerhet–färre dödade journalister–och den politiska indikatorn. De rättsstatliga principerna har inte kunnat upprätthållas i de ockuperade delarna, och där har inte heller pressfrihet kunnat garanteras. I det fria Ukraina har den politiska inblandningen däremot minskat.

Trots att **EU** har antagit sin första lag om mediefrihet, EMFA, och att tre europeiska länder–**Norge**, **Danmark** och **Sverige**–fortfarande toppar indexet, försöker politiker i västvärlden att minska utrymmet för oberoende journalistik. De som går i spetsen för denna farliga trend är bland annat **Ungerns** Kremlvänlige premiärminister **Viktor Orban** och hans motsvarighet i **Slovakien** (29:e), **Robert Fico**. Pressfriheten sätts på prov av regeringspartierna i Ungern (67:e plats), **Malta** (73:e plats) och **Grekland** (88:e plats)–EU:s tre sämst rankade länder. **Giorgia Melonis Italien** (46:e) har tappat fem placeringar.

Politiska intressen kväver journalistiken i flera av de länder som kandiderar för EU-medlemskap–**Bosnien-Hercegovina** (81: a), **Serbien** (98:e) och **Albanien** (99:e). **Turkiet** (158:e plats) fortsätter att fängsla journalister och underminera medier genom censur på nätet och kontroll av rättsväsendet.

Den politiska miljön för journalistik har förbättrats i **Polen** (upp tio placeringar till 47:e plats) och Bulgarien (upp tolv till 59:e plats) tack vare nya regeringar som lägger vikt vid rätten till information. **Tyskland** har anslutit sig till indexets topp tio länder och förbättrat sin politiska indikator med en minskning av attacker mot journalister från högerextrema grupper. I **Frankrike** (21: a) och **Storbritannien** (23:e) hotas inte pressfriheten av några större politiska kränkningar. Men vaksamhet krävs fortfarande, vilket framgår av gripandet av den franska journalisten **Ariane Lavrilleux** efter ett klagomål från försvarsdepartementet och **Julian Assanges** fortsatta frihetsberövande i Storbritannien.